

БӨЛІМ: ЖАҢАЛЫҚТАР

Қазақстандағы инфляция деңгейі

ЖАРИЯЛАНДЫ
12.11.2024СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/169771/

АННОТАЦИЯ / АҢДАТПА

Инфляция – экономикалық өсудің маңызды факторы болып табылатын нарықтық экономиканың өзіне тән құбылысы. Ол кез келген елдің экономикасына әсер ететін құбылыс, әрі көптеген факторлармен байланысты. Соңғы жылдары Қазақстанда инфляцияның деңгейі...

Инфляция – экономикалық өсудің маңызды факторы болып табылатын нарықтық экономиканың өзіне тән құбылысы. Ол кез келген елдің экономикасына әсер ететін құбылыс, әрі көптеген факторлармен байланысты. Соңғы жылдары Қазақстанда инфляцияның деңгейі жоғарылап, халықтың табыс-шығысын теңестіру, бағаның өсу қарқынын бақылау мәселелері туындап отыр. Бұл мақалада Қазақстандағы инфляцияның себептері, салдары және оны төмендетуге бағытталған мүмкін шаралар талданады.

Қазақстандағы инфляцияның бірнеше басты себептері бар:

Экспортқа тәуелділік және шикізат бағасының құбылуы

Қазақстан экономикасы мұнай, газ, металл және басқа да шикізат өнімдерін экспорттауға тәуелді. Әлемдік нарықта мұнай бағасының ауытқуы елдегі экспорттық табысқа тікелей әсер етіп, мемлекеттік бюджеттің кіріс көлемін азайтады. Шикізат бағасының құбылуы ұлттық валютаның тұрақсыздығына, әрі инфляцияға ықпал жасайды.

Импорттық тәуелділік

Қазақстанның кейбір салаларда ішкі өндірісі жеткіліксіз болғандықтан, импортқа тәуелділік жоғары. Әсіресе азық-түлік, киім-кешек, электроника және басқа да тұрмыстық тауарлардың басым бөлігі шетелден әкелінеді. Осы тауарлардың бағасы шетел валютасының бағамымен тікелей байланысты, сондықтан валюта бағамының ауытқуы инфляцияға әсер етеді.

Жоғары сұраныс пен ұсыныстың тапшылығы

Экономикалық тұрақтылық кезінде тұтынушылардың сұранысы өсіп, тауарлар мен қызметтерге деген сұраныс ұсыныстан артып кетеді. Бұл бағаның өсуіне әкеледі.

Әсіресе тұрғын үй нарығында, білім беру және денсаулық сақтау салаларында ұсыныс пен сұраныс арасындағы алшақтық анық байқалады.

Азық-түлік инфляциясы және табиғи апаттар

Қазақстанда кейде ауа райы жағдайларының қолайсыздығынан ауыл шаруашылық өнімдері тапшы болып қалады. Бұл әсіресе азық-түлік бағасына тікелей әсер етеді, себебі қант, май, сүт өнімдері мен көкөністердің бағасы ішкі өндірістің жеткілікті болмауы себепті жоғарылайды

Қазақстандағы инфляция халықтың күнделікті өміріне, сондай-ақ елдің экономикалық дамуына теріс әсерін тигізеді:

Халықтың сатып алу қабілетінің төмендеуі

Бағаның жоғарылауы нәтижесінде халықтың табысы азаяды, бұл әсіресе төмен табысты отбасыларға қатты әсер етеді. Қажетті тауарлар мен қызметтердің бағасы өскен сайын, адамдардың төлем қабілеттілігі төмендейді.

Әлеуметтік теңсіздіктің артуы

Инфляция кедейлік деңгейін арттыруы мүмкін, себебі бағаның өсуі тек төмен табысты отбасыларға ғана емес, орта тапқа да әсер етеді. Бұл жағдайда әлеуметтік теңсіздік күшейе түседі, қоғамдағы наразылық артады.

Жұмыссыздықтың артуы

Инфляцияның жоғары болуы өндіріс шығындарын көбейтеді, ал бұл кейбір компаниялардың қызметкерлер санын қысқартуға мәжбүр етеді. Бұл жұмыссыздықтың артуына, әрі экономикалық белсенділіктің төмендеуіне алып келеді.

Инфляцияны төмендетуге және оны бақылауға бағытталған бірнеше шаралар қолданылады:

Импорттық тәуелділікті азайту

Ұлттық экономикаға импорттық тәуелділікті азайту бағытында өндіріс орындарын құру, жергілікті өнімдерді дамытуға қолдау көрсету маңызды. Мысалы, Қазақстанның ауыл шаруашылығы саласында өзін-өзі қамтамасыз ету деңгейін арттыру арқылы азық-түлік инфляциясын төмендетуге болады.

Әлеуметтік бағдарламалар мен халықты қолдау шаралары

Инфляцияның халыққа әсерін жеңілдету үшін әлеуметтік бағдарламалар әзірленуі керек. Мысалы, төмен табысты отбасыларға және зейнеткерлерге қаржылай көмек көрсету арқылы олардың өмір сүру деңгейін сақтап қалуға болады.

Қазақстандағы инфляция – экономика мен халықтың әлеуметтік жағдайына терең әсер ететін күрделі мәселе. Оның негізгі себептеріне экспортқа тәуелділік, импорттың жоғары үлесі, ақша-несие саясатының ауытқуы, өндірістік шығындардың өсуі және табиғи факторлар жатады. Инфляция халықтың сатып алу қабілетін төмендетіп, әлеуметтік теңсіздікті арттырады, сондай-ақ бизнестің дамуына кедергі келтіреді.

Инфляцияны бақылау және оны төмендету үшін кешенді шаралар қажет. Ақша-несие саясатын дұрыс реттеу, импорттық тәуелділікті азайту, өндірісті дамыту және

әлеуметтік бағдарламалар әзірлеу Қазақстанның экономикалық тұрақтылығын сақтауға септігін тигізеді. Ел экономикасын әртараптандыру, инфляцияны бақылауға алуға, ұзақ мерзімді тұрақтылыққа қол жеткізуге мүмкіндік береді.

Экономикалық өсімді қолдау және инфляцияны бақылау Қазақстанның тұрақты дамуы үшін өте маңызды.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.